

ті, багатстві всіх її здібностей, можливостей, талантів, ресурсів і потенцій. Творіння нової успішної особистості-лідера є одночасно і творінням нового громадянського суспільства. Побудова ідеальної моделі студента-лідера базується на всебічному аналізі перспектив розвитку економіки та підприємництва в цілому й вимог громадянського суспільства. Узагальнюючи, можна назвати такі риси нового успішного студента-лідера, які має сформувати КНЕУ імені Вадима Гетьмана: відкритість до експериментів, інновацій і змін; вміння знаходити й обробляти інформацію; здатність критично мислити і приймати самостійні раціональні рішення; уміння планувати заходи для досягнення прогнозованих цілей; добре сформовані якості з комунікації; нематеріальна мотивація. Така ідеальна модель сучасного студента-лідера є підвалинами формування системи якості і методології освіти з економіки та підприємництва.

Таким чином, студентоцентризм включає всебічний розвиток активної, спрямованої на самореалізацію особистості. Таку мету студентоцентризму слід впроваджувати в якість освіти з економіки та підприємництва, формуючи самодостатнього студента-лідера, який й іншого студента визнає самодостатнім і рівним собі. З світоглядного боку студентоцентризм виступає як головний засіб усвідомлення сутності особистості й перетворення студента в суб'єкт сучасного історичного процесу державотворення, одночасно із набуттям систематизованих знань, навичок й умінь з економіки і підприємництва.

*Длугопольський О.В., д.е.н.,
професор кафедри економічної теорії,
директор НДІ інноваційного розвитку та державотворення
Тернопільського національного економічного університету*

ІМПЕРАТИВ ЯКОСТІ В СИСТЕМІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ ТА ПРОБЛЕМИ ВІТЧИЗНЯНИХ ВНЗ

Проблемам якості вищої освіти в Україні лише за останні два роки було присвячено чимало серйозних досліджень як ученими-теоретиками, так і реформаторами-практиками. Проте питання залишаються і надалі актуальними: яким чином забезпечити якісну вищу освіту за умов обмеженості фінансових та інтелектуальних ресурсів? яким чином націлити академічну спільноту на дотримання беззаперечних стандартів якості вищої освіти? яким чином мінімізувати прояви академічного nepoтизму?

Протягом останніх двадцяти п'яти років переважна більшість вітчизняних ВНЗ «змагались» за кількість вищої освіти в Україні – створювали нові і модернізували старі програми, збільшували ліцензований обсяг, усіма доступними методами залучали вчорашніх школярів до студентських лав, намагались втримати відтік обдарованої молоді за кордон, пропонуючи дистанційне навчання і т.д. Проте ситуація із кожним роком погіршувалась, а на сьогодні виглядає просто критичною – чимало викладачів провідних ВНЗ України воліють, щоб їх діти навчалися у європейських університетах, ніж залишались у системі вітчизняної вищої освіти, а часто й самі шукають роботи за кордоном (переважно, у Польщі). І якщо ще десять років тому інформація про те, що діти чиновників високого рангу, топ-бізнесменів, які навчаються у європейських та американських університетах, за окремими винятками не пов'язують своє майбутнє з Україною і не бажають сюди повертатися, не здавалася вражаючою, то сьогодні, коли вже діти середнього класу почали масово мігрувати у Європу за якісною вищою освітою, стає зрозумілою уся драматичність цієї ситуації. Відсутність мотивації викладачів до якісної роботи через низькі зарплати та брак стимулів в умовах академічного nepoтизму та толерування плагіату, відсутність мотивації студентів до інтенсивного навчання через прояви корумпованості, неетичної поведінки викладачів, відсутності можливості обирати курси за інтересами та лекторів за їх компетентностями стали нормою практично в усіх ВНЗ України (за окремими винятками). Втрата довіри та репутації остаточно закріпила за вітчизняною вищою школою статус неякісної, непрофесійної та корумпованої. За таких рамокiв умов модернізація системи вищої освіти в контексті якості стає найпроблемнішим аспектом освітніх реформ.

Головними постулатами нинішніх реформ у системі університетської освіти повинні стати:

1. Вкладання коштів у талановитих молодих учених-дослідників шляхом стимулювання їх публікаційної активності у європейських та американських економічних часописах у вигляді: 1) преміювання за опубліковану статтю англійською мовою у виданні з високим імпакт-фактором (внесок у репутацію ВНЗ); 2) оплата прийнятої до друку статті вчених у журналах, що реферуються наукометричними базами даних (фінансове стимулювання наукової роботи).

2. Фінансування стажувань вітчизняних вчених у європейських країнах і запрошення гостьових лекторів для викладання окремих блоків дисциплін у вітчизняних ВНЗ з метою посилення конкуренції та навчання «кращим практикам» (посилення міжуніверситетських зв'язків).

3. Обов'язкове врахування при укладанні контракту на викладацьку посаду оцінки студентів роботи викладача протягом академічного року.

4. Зарахування у річне навантаження викладача часу, який витрачається на аплікування на різноманітні грантові програми за умов отримання ним позитивного результату.

5. Створення при університетах проектних відділів, які б виступали своєрідними консультаційними центрами щодо правил і процедур подачі заявок на міжнародні гранти, пошуку зарубіжних партнерів.

*Дудко І.Д., д.політ.н., професор,
завідувач кафедри політичної історії*

ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА ЯК ПРОЯВ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Позааудиторна робота – важлива складова навчального процесу, значення якої помітно зростає з урахуванням низки факторів. Серед таких:

- зменшення протягом останніх років кількості годин, що визначають обсяг кредитного навантаження при збільшенні загального обсягу матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення студентів;

- тенденція на зниження загальної історичної підготовки випускників середніх навчальних закладів і, відповідно, студентів, які потребують додаткової уваги для оволодіння історичними науками в навчальному процесі;

- зростання ролі виховного процесу при викладанні історичних наук – тенденції, що визначається поточним історичним моментом, пов'язаним з необхідністю активного патріотичного виховання студентів в умовах сепаратизму на Донбасі та неоголошеної війни РФ проти України.

Позааудиторна робота може передбачати різні форми своєї реалізації. Серед таких – безпосередня допомога студентам щодо оволодіння навчальним матеріалом через індивідуально-консультаційну роботу, що включає ліквідацію академзаборгованості, підготовку до роботи в малих групах, проведення диспутів, міні-конференцій тощо. Зазначені форми роботи безпосередньо орієнтовані на окремих особистостей, а тому є реальним проявом студентоцентризму як підходів до навчального процесу, що має свої позитивні традиції.

Утім, вимоги часу потребують активізації індивідуальних (позааудиторних) видів роботи через ефективне застосування вже апробованих, а також введення в навчальний процес інноваційних форм.

Так, напрямом посилення наукової складової навчального процесу для студентів перших курсів є їх залучення до роботи в наукових гуртках. Мова може йти як про тематичні засідання наукового гуртка, так і своєрідні засідання у формі інтернет-форуму із обговоренням актуальних історико-політичних проблем. Оригінальність останнього полягає не тільки у можливості студентів КНЕУ висловлювати свої позиції з приводу певних тем, а й залучення до дискусії студентської молоді інших навчальних закладів, а також науковців.

Окремої уваги заслуговує підготовка студентів до Всеукраїнських молодіжних конференцій, включно з тими, що проводяться в ДВНЗ КНЕУ.

Серед напрямів позааудиторної роботи – відвідування музеїв за тематикою історичного курсу. Вагомість даного підходу полягає не тільки в набутті студентами поглиблених знань з конкретної проблематики через професіоналізм та емоційність сприйняття навчального матеріалу, а й поєднання навчального процесу з виховною роботою, орієнтованою на виховання громадянської позиції студентської молоді.

Важливого значення в аспекті патріотичного виховання є зустрічі студентів з особистостями, чия діяльність впливає на розвиток України. Зокрема, мовиться про організацію зустрічей студентів з учасниками АТО, що захищають незалежність України в умовах неоголошеної війни з боку РФ.

Слід зазначити, що кожен з напрямів позааудиторної роботи має своє специфічне спрямування і може мати свої позитивні результати. Професійне поєднання цих напрямів поряд з їх вибірконим застосуванням відповідно до поставлених завдань сприятиме поглибленню студентоцентристських тенденцій, в основі яких – поглиблення уваги до кожного окремого студента, зростання науковості і фахового спрямування навчального процесу.